Stichting Natuur en Milieu Aalten

Gemeenteraad van Aalten
Postbus 119
7120 AC Aalten
griffie@aalten.nl

Betreft: Reactie SNMA op Biodiversiteitsplan Aalten

Aalten, 4 september 2023

Geachte heer/mevróuw,

Hierbij ontvangt u de reactie van Stichting Natuur en Milieu Aalten **(SNMA)** op het Biodiversiteitsplan.

Algemeen

1. Het **is positief** dat er nu een concept- Biodiversiteitsplán (het Plan) is voor Aalten. Dat moet dan wel duidelijk maken wat nodig is voor een herstel van natuur en landschap in onze gemeente.
2. Echter steeds meer wordt tegenwoordig vastgesteld bij beleid dat het in het bijzonder aankomt op **uitvoering.** Plannen genoeg in dit land, maar een slechte uitvoering dus.
   Dat vereist in de eerste plaats specifieke deskundigheid, niet anders dan op andere beleidsterreinen. En aan die (professionele) **ecologische kennis** - en een eigen ecoloog - ontbreekt het bij de gemeente. Dat is vreemd omdat de wethouder in het Voorwoord juist vaststelt dat biodiversiteit van levensbelang is. Het is iets waar SNMA ook steeds aandacht voor vraagt.
3. Bij het Voorwoord van de wethouder valt verder op dat de gekozen **volgorde van oorzaken,** qua impact op de achteruitgang van de Biodiversiteit anders is dan de gangbare volgorde. Het lijkt daarom op een politiek getinte volgorde. De juiste volgorde van impact wordt wel genoemd in tabel 1. *Overzicht belangrijkste knelpunten biodiversiteit gemeente Aalten* (blz. 9).
4. De wethouder zegt in het Voorwoord ook dat de biodiversiteit voor de mens van **levensbelang(!)** is. Dan is het erg vreemd dat de gemeente vervolgens vindt dat zij slechts een **bescheiden rol** heeft bij het herstel ervan, en ook nog alleen bij haar eigendommen.
   In een rapport van de WUR wordt ook duidelijk hoe groot de taak van de gemeenten is op het gebied van Biodiversiteit en wat er zoal gedaan kan worden:

https:lmww.samenvoorbiodiversiteit.nllupdates/2023102-februari/powerpoints-congreslrapport biodiversiteitbiigemeenten 28022023.pdf

5. Zoals bekend heeft de gemeente wel een belangrijke rol bij bouwplannen, stikstofvergunningen (depositie), wegenaanleg (versnippering), kapvergunningen, snoeien, planten van exoten etc.
   We moeten daaro helaas, ook door onze lange ervaring met het beleid in Aalten, het volgende vaststellen: De **aantasting** van de biodiversiteit is **gefaciliteerd** door haar, maar bij het **herstel** kiest ze 'een bescheiden rol' en laat dit aan anderen - inwoners, ondernemers - over.
6. Opvallend is dat een overheid, die biodiversiteit van levensbelang vindt voor burgers, geen helder **beleid** maakt maar vooral spreekt over **Inspiratie** voor burgers. Zoiets wordt toch ook niet gedaan op andere serieuze beleidsterreinen als riolering, wegenbouw, gezondheidszorg. Het geeft de beperkte prioriteit van dit beleid aan.
7. Wat betreft de uitvoering van een eerder natuur- en landschapsplan hebben we ervaring met het **Landschaps Ontwikkelings Plan** (LOP) van november 2007. Het maken daarvan was toen ook een heel proces, met bijdragen van diverse bureaus. Er stonden veel goede ideeën en concrete voorstellen in het LOP, die in feite niet zijn uitgevoerd. In SAAP verband zijn er heel beperkt projecten onder de noemer LOP uitgevoerd (blz 16). Maar in hoeverre deze tot het halen van de LOP-doelen hebben geleid is volgens ons niet gemonitord.
8. Het Plan is te vaak **vaag** met ambtelijk/politiek **taalgebruik** waardoor de ernst van het probleem en wat te doen onduidelijk zijn.
   - In tabel 2 spreekt men over 'kansen' terwijl het gewoon opgaven zijn
   - een aantal landschapstypen zijn volgens het Plan minder herkenbaar geworden (blz 8), terwijl ze in feite zijn aangetast.
   - de formulering 'stoppen van de aftakeling van de herkenbaarheid' (blz. 8) is ook een zeer mistige formulering.

Inleiding (1)

1. In de Inleiding wordt de **verbeterde waterkwaliteit** genoemd om iets positiefs te noemen bij het biodiversiteitsprobleem (blz. 6). Waterkwaliteit is echter een ander thema.
   Bovendien is die waterkwaliteit juist r,og een groot probleem in Nederland/Aalten. Daar is veel informatie over.
   - De drinkwaterbedrijven klagen al heel lang, en nog steeds, over vervuiling van het (drink) water door stoffen als stikstof/nitraat, fosfaat en bestrijdingsmiddelen
   https:lmww.vewin.nllnieuwslpaginas/Nederlandse_waterkwaliteit_nog_niet_in_orde_vooral_Jandbo':'w_veroorzaker_watervervuiling_701.aspx
   - Verder bracht de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur in mei 2023 nog een rapport uit dat waarschuwde dat de waterkwaliteit in Nederland nog te slecht is voor het halen van de doelen van de Kader Richtlijn Water. En daarbij speelt de landbouw een hoofdrol.
   https:lmww. vo/kskrant.nllnieuws-achtergrondlna-stikstof-liikt-het-kabinet-nu-nat-te-gaan-op-

watervervuiling~b565fa59/

https://www.rti.nl/pers/2023/extra-maatregelen-noodzakelijk-voor-goede-waterkwaliteit

- Recent stond in Trouw van 25 augustus 2023 nog het verslag van een onderzoek naar vervuiling van zwemwater en natuurplassen met landbouwgif: *https://www.trouw.nl/duurzaamheid-economie/veel-te-veel-landbouwgif-in-zwemwater-en-natuurplassen~bb667bd6/*

2. Wij juichen het toe dat de gemeente Aalten de **ambitie** heeft om de biodiversiteit te vergroten door de samenhang in het landschap te herstellen en een robuust landschap te maken (blz. 6). Dat vereist echter fors investeren in het landschap/buitengebied met het vooral genoemde en geroemde coulissenlandschap als inspiratiebron (blz 8): aanplanten van bosjes, houtwallen, bomen.

   Die stevige **investering** voor iets van levensbelang komt niet bepaald naar voren uit het Plan en ook niet uit de begroting (blz. 26, 27).

Doel en reikwijdte van het Plan (2)

Inspiratie voor particulieren om de biodiversiteit te herstellen is prima maar in de eerste plaats moet er iets gebeuren met de **grote 'kranen'** van achteruitgang van de natuur en dat zien wij niet in het Plan.

Knelpunten en kansen (3)

1. Als je bij Biodiversiteit in tabel 1 duidelijk maakt hoe groot het probleem en de knelpunten zijn en dan het oplossen ervan - tabel 2 - **'kansen'** noemt en geen 'opgaven of taken' dan is de ambitie niet groot.
2. De aanpak van het **grootste knelpunt** bij biodiversiteit overlaten aan de sector zelf getuigt van weinig realisme, en veel naïviteit.
3. M.b.t. het intensieve grondgebruik van de landbouw komt er nu bij de (door de EU) gevraagde **bufferzones** langs watergangen wel een mooie kans om de biodiversiteit extra te versterken. *https://www.waterforum.net/raad-van-state-vreest-voor-onduide/ijkheid-over-wettelijke-status-bufferstroken/* Hoe gaat de gemeente hiermee om?
4. De **gemeente** zegt nauwelijks **invloed** te hebben op de biodiversiteit van het agrarisch landschap (blz. 10).

   Dat is onjuist. Zij kan heel wat, en ook veel meer doen:

   - Middels handhaving van 'Landje pik' en het mee bemesten van bermen
   - Gemeentebermen altijd van bomen en andere begroeiing voorzien

   .:. Zeer terughoudend kapbeleid en ook zware compensatie eisen

   - Handhaving en herstel van (sluipende) aantasting van landschapselementen. Aanplanting van landschapselementen niet 'waar mogelijk' (blz. 13) maar actief en geïnspireerd(..).
   - Altijd een stevige landschappelijke inpassing van bedrijfsgebouwen en bouwwerken te vragen en voor te schrijven. Met een instandhoudingsplicht en dit ook te handhaven (het zwakke punt bij het groenbeleid!).

- Actief 'de boer op gaan' met subsidies voor landschapsversterking
- De genoemde bufferzones maximaal benutten als ecologische verbindingszones.
- Landschapselementen op kaart zetten, voor bescherming tegen stiekem verwijderen.

Uitvoeringsagenda (4)

1. Nieuwe methoden van verantwoord/professioneel **ecologisch bermbeheer** juichen wij erg toe. Inclusief de natuurlijke bestrijding van de eikenprocessierups.
2. De **vervolgacties** voor de gemeente (blz. 11) getuigen van weinig ambitie en vermijden de aanpak van de grote knelpunten uit tabel 1, en zijn beperkt tot haar eigendommen.
3. Wat betreft haar **bermen,** ook eigen gronden, missen wij zowel de handhaving van landjepik als het actief beplanting aanbrengen. Dit laatste als rem op het 'bijboeren' van bermen.
4. SNMAjuicht het zeer toe dat de **3-30-300 regel** in de gemeente Aalten (blz. 14) gaat gelden. Dat zal ongetwijfeld leiden tot ruime aanplant van bomen en bosjes. Dat is ook heel belangrijk voor de klimaatadaptatie.
5. **Wensbomen'** planten is een prima idee maar lijkt door de onduidelijke impact/omvang geen concrete bijdrage aan de klimaatadaptatie strategie van Aalten.
6. De gemeente wil initiatieven ondersteunen met **subsidies.** Prachtig, echter de belangrijkste subsidiestroom - van de provincie - stopt al in 2024! De formulering 'Aandringen op voortzetting van de regeling' lijkt ons een dode mus.
7. Helaas is de achteruitgang van de natuur en de soorten zo groot (zie ook het Plan) dat nestkasten ophangen, natuureducatie, vergroenen van tuinen en bedrijven natuurlijk vooral **symbolische waarde** hebben. Het is niet verkeerd, maar de grote problemen die moeten worden opgelost zijn heel andere en dat staat ook in het plan. In bijvoorbeeld tabel 1 en tabel 2. De volgorde van knelpunten en de kruîsjes in tabel 1 en de kansen (bedoeld is opgaven) van tabel 2 (blz. 10).
8. Volgens het **rapport Basiskwaliteit** Aalten zou het in 63% van Aalten goed zitten. Je vraagt je dan wel af waarom tabel 1 dan nog zoveel problemen vpor de biodiversiteit signaleert (?)..
9. Voor de samenhangende uitvoering van het Plan door de gemeente is de **Toolbox** van het Deltaplan Biodiversiteit heel belangrijk: https://toolbox-all4biodiversity.nl/
10. Cruciaal voor een goede uitvoering van het Plan is ook een systematische **monitoring** door professionals. Niet alleen door goed willende (goedkope..) vrijwilligers.
11. Bij hoge uitzondering wil men nog **bestrijdingsmiddelen** gebruiken bij het groenbeheer. De kriteria hiervoor zien wij graag concreter.

Met vriendelijke groet,

Stichting Natuur en Milieu Aalten